

СЕКТОР ІКТ УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

UKRAINE IT SECTOR AS STRATEGY PLANNING OBJECT

Анна СОЛДАТКІНА
Одеська національна
академія зв'язку
ім. О.Попова

Anna SOLDATKINA
Odessa National
Academy of Telecommunications
named after O. Popov

Перспективним інноваційним напрямом економічного прогресу є інформаційно-телекомунікаційні технології (ІКТ). На сектор ІКТ в економіці розвинених країн припадає до 30% приросту валового основного капіталу, до 15% всієї створеної додаткової вартості, а інвестиції в ІКТ сектор становлять 4-5% ВВП [1]. Розвиток ІКТ є визначальним трендом розвитку світової економіки. Становлення сектора ІКТ в Україні та дослідження умов ефективності його функціонування є актуальним завданням як теорії, так і практики національної економіки. Найважливішим інструментом виконання інноваційно-стратегічної функції держави, реалізації його регулюючої ролі в забезпеченні стійкого і збалансованого розвитку економіки є стратегічне планування. Розглянемо особливості стратегічного планування сектора ІКТ.

Питанням стратегічного економічного планування присвячено роботи низки зарубіжних і вітчизняних вчених, це, зокрема: І.Ансофф, Д.Гудштейн, А.Томпсон, Г.Мінцберг, Дж.Барні, Ф.Котлер, А.Стрікланд, А.Чандлер, В.Геєць, А.Мищенко, О.Берданова, В.Вакуленко. Питання розвитку інформаційного сектора досліджені в працях таких відомих учених, як: Д.Белл, М.Кастельс, О.Тоффлер, Ф.Уебстер, І.Масуда, Ф.Махлуп, М.Порат, П.Друкер, Т.Стюарт і Т.Стоунер, В.Іноземцев, І.Мелюхин, В.Мельянцева, Л.Мітєєва, А.Чухно, В.Геєць, Л.Мельник та інші.

У сучасній літературі чітко не визначено поняття стратегічного планування галузі, сектора економіки. Практично не дослідженими залишаються питання стратегічного планування сектора ІКТ та його особливості як об'єкта стратегічного планування.

Мета статті – комплексне дослідження особливостей сектора ІКТ як об'єкта стратегічного планування та визначення основних цілей і завдань стратегічного планування розвитку сектора ІКТ в Україні.

Категорія «стратегічне планування» є похідною від поняття «стратегія», яке у свою чергу спочатку використовувалося в теорії та практиці військової справи, а згодом, у міру розвитку і вдосконалення системи наукового знання, стало поширеним і в політології, і в економіці, і в теорії управління. Досить просте і ємне економічне визначення пропонує класик теорії планування та управління Г.Мінцберг: «Стратегія – це модель (зразок поведінки) в потоці майбутніх дій чи рішень» [2]. Схожої позиції дотримується і Дж.Барні: «Стратегія – це модель розміщення ресурсів, яка дозволяє організації поліпшити результати її господарської діяльності. «Добра» стратегія – це стратегія, яка нейтралізує загрози, використовує ринкові можливості, спираючись на свої сильні сторони і зміцнюючи свої слабкі сторони». Не цілком коректним є ототожнення таких наукових категорій, як «стратегія» і «модель» [3]. Стратегічне плануван-

ня в загальному випадку є процесом визначення цілей організації та їх змін, а також ресурсів, необхідних для їх досягнення, та політики, спрямованої на придбання й використання цих ресурсів. Результатом стратегічного планування є розроблена модель розвитку галузі, сфери, організації, що включає очікувані результати та індикатори їх досягнення.

На наш погляд, поняття стратегічного планування сектора економіки має відображати ряд сутнісних характеристик:

1. **Пріоритетність.** Стратегічне планування має акцентуватися не на всіх цілях розвитку сектора, а лише на найбільш пріоритетних, значущих, що мають принципове значення в майбутньому, виділення яких є одним із найбільш складних методичних питань формування стратегії.

2. **Системність.** Стратегія планування повинна бути не просто сукупністю завдань розвитку, а саме охоплювати систему пріоритетних напрямів розвитку сектора економіки, тому є важливим, щоб цілі й завдання, що становлять основу стратегії розвитку сектора, були тісно, системно пов'язані один з одним, взаємодоповнювали один одного, генеруючи тим самим синергетичний ефект.

3. **Розвиток.** Акценти стратегії повинні бути зосереджені не просто на функціонуванні, а саме на розвитку сектора, на постійному оновленні та вдосконаленні пріоритетних сфер і напрямків його діяльності, щоб розвиток був діалектичним, що створює нову якість економічного зростання і соціально-економічних відносин.

4. **Стратегічне планування секторів економіки, що розвиваються, має здійснюватися в тісному взаємозв'язку та інтеграції з державними стратегіями економічного розвитку, з прийнятими державними цільовими програмами, соціальними, просвітницькими, оборонними та іншими указами президента, національними законами, а також галузевими проектами реалізації даних стратегій.**

На наш погляд, **стратегічне планування сектора економіки** можна визначити як процес обґрунтування системи найбільш пріоритетних цілей розвитку сектора й розробки стратегії їх досягнення, інтегрованої із системою цільових програм та галузевих проектів розвитку сектора економіки.

Economic sector strategy planning can be defined as process of most priority sector development targets justification and plan of these targets achieving integrated with system of related target-oriented programs as well as field projects.

Сектор ІКТ, який включає електронну промисловість, до якої входить виробництво технічних засобів інформаційних технологій (комп'ютерів, мікропроцесорів, датчиків, індикаторів, перетворювачів різного виду тощо) та програмного забезпечення, а також сферу передачі інформації – сферу телекомунікацій та виробництва телекомунікаційного

Статтю присвячено дослідженню особливостей сектора ІКТ як об'єкта стратегічного планування, які повинні бути враховані при розробці стратегії розвитку сектора ІКТ України. Розглянуто категорію «стратегічне планування», запропоновано визначення поняття «стратегічне планування сектора економіки». Досліджено економічні характеристики та особливості сектора ІКТ, що включають: зміну змісту й характеру праці, використання інформації в якості п'ятого фактора виробництва, підвищення частки наукоємності виробництва та зниження органічної будови капіталу. Введено визначення інформаційної ренти. Здійснено розрахунок величин інформаційної ренти, показників наукоємності та органічної будови капіталу для восьми розвинених країн за період 2000-2011 років. Надано рекомендації щодо формування стратегії розвитку сектора ІКТ України та визначено завдання подальших досліджень.

This article is dedicated to analysis and research of IT sector as strategy planning object factors which have to be considered in Ukraine IT sector development strategy. This work includes following items and themes: strategy planning «category review»; «Economic sector strategy planning» definition proposed; Economic characteristics and factors of IT sector analyzed: labour nature and labour manner changes, information usage as fifth factor of manufacture, R & D capacity increase and organic composition of capital decrease trends; information rent definition propose; information rent, product development cost indexes and capital organic composition calculation done for 8 MEDC (more economic developed countries) for 2010-2011 period; recommendations for Ukraine IT sector development plan and further researches define.

обладнання, як об'єкт стратегічного планування має низку особливостей [4]. Його специфічними рисами є такі: характер праці, стратегічні ресурси, процес відтворення і компоненти змісту планування. Специфічні особливості сектора ІКТ накладають свій відбиток як на процес стратегічного планування в цілому, так і на функціонування сектора ІКТ зокрема і повинні бути враховані в процесі розробки концепції стратегічного планування розвитку сектора ІКТ.

Важливою особливістю сектора ІКТ є зміна змісту й характеру праці в результаті розвитку ІКТ. Можна виділити певні основні характеристики зміни природи і змісту праці:

□ використання людиною у своїй діяльності якісно нових знарядь праці (комп'ютера та інформаційних технологій);

□ зміна ролі й місця людини у виробничому процесі, тобто з безпосереднього виконавця виробничих функцій людина стає його контролером, виходячи з процесу виробництва, він стає поруч з ним, людина передає техніці інтелектуальну функцію управління виробництвом, в результаті чого починає займати чільні позиції по відношенню до техніки;

□ поява нових професій і випереджає зростання фахівців вищої кваліфікації, зміни пропорцій між розумовою і фізичною працею – зростання її освітнього рівня;

□ часткове подолання відчуження працівника від засобів виробництва (для створення інформаційного продукту працівникові інтелектуальної діяльності достатньо комп'ютера, приєданого до глобальних інформаційних мереж). Предмет і продукт праці – інформація і знання – також є невідчужуваними від працівників;

□ зміни в організації праці породжені розукрупненням, децентралізацією, збільшенням знаньємкості виробництва, що виникли в результаті широкого впровадження нових засобів праці – комп'ютерної техніки та інформації. Широке розповсюдження отримують фріланс і аутсорсинг, тенденції до «горизонталізації» управління виробництвом.

Фактично на зміну праці приходить творча діяльність; людська діяльність стає більш вільною, з'являється тенденція індивідуалізованої діяльності, змінюється мотивація людської діяльності, формуються умови подолання її відчуження.

Ключова особливість інформаційного сектора полягає у використанні інформації як основного і стратегічного фактора виробництва. При володінні різноманітними інформаційними ресурсами високої цінності та їх експлуатації власники й користувачі ресурсів отримують додаткову вигоду і прибуток. «Ця додаткова прибуток має фіксований характер та виступає як вартісна основа інформаційної ренти».

При дослідженні інформаційної ренти враховують те, що будь-яка економічна рента підпорядковується одним і тим же законам [5]. При цьому більшість дослідників причиною інформаційної ренти називають монополію суб'єктів на володіння обмеженими і більш цінними інформаційними продуктами в галузях матеріального виробництва та невіробничої сфери.

Раніше в статті [6] було обґрунтовано виділення особливого виду ренти, що відбиває закономірності функціонування творчої діяльності інформаційних працівників сектора ІКТ. Основою інформаційної ренти працівника є унікальні інформація і його знання, здатність до певного виду творчої діяльності, результатом чого є створення специфічного за характеристиками продукту, що відрізняється новизною, неповторністю і має значну споживчу вартість.

Такі властивості інформації, як вибірковість, унікальність і невідчужуваність, монополія можливості нескінченного і майже безвитратного її тиражування, забезпечують її власникам і користувачам стійкий надлишковий дохід, тобто економічну ренту, яка аналогічна поняттю надлишку виробника на ринку продукту. Винагорода працівників, що володіють унікальними знаннями та інформацією, значно вища від деяких середніх величин, оскільки творча діяльність створює істотно більшу вартість. Переважною частиною цієї винагороди є інформаційна рента працівника.

У питаннях визначення інформаційної ренти немає єдиного погляду дослідників. Ми пропонуємо визначати **інформаційну ренту** як частину доходу, що залишається після вирахування з нього середнього прибутку конкретної галузі (наприклад, промисловості)

і є додатковим доходом, отриманим від інформаційної діяльності підприємства або працівника.

*We propose to define **information rent** as part of income, which left after subtraction of average earnings of exact field (industry for example), this part is additional income obtained from company or worker informational activities.*

Наведемо оцінку інформаційної ренти працівників у ІКТ секторі деяких країн ОЕСР (**табл. 1**).

Згідно з даними ОЕСР [7] розрахункова величина інформаційної ренти сектора ІКТ в аналізованих країнах за період 2000-2011 в середньому становила від 1,6 до 10%. При цьому мінімальна середня інформаційна рента ІКТ сектора створювалася в Чехії, а максимальна – у Фінляндії (у 2003 році вона досягала 17,5%). Середня інформаційна рента працівника становила від 5,5 до 24%, при цьому максимальною вона була в Швеції (у 2000 році – 32%).

Важливою характеристикою сектора ІКТ є зміна технічного базису виробництва і підвищення наукоємності галузі, що призводить до зміни тенденції зростання органічної будови капіталу в розвинених країнах.

Дослідивши рівень наукоємності продукції традиційних галузей промисловості та сектора ІКТ в розвинених країнах протягом 2000-2011 років (**табл. 2**), визначимо високий рівень наукоємності продукції сектора ІКТ і відносно низькі показники наукоємності в промисловості (наукоємними є галузі, в яких критерій наукоємності в два рази перевищує середньосвітовий критерій в реальному секторі економіки і становить, за різними оцінками, 3,5-4,5%, а, на думку деяких дослідників – до 8,5% залежно від ступеня технологічної інтенсивності галузі) [8]. У таких країнах, як Фінляндія, США і Швеція, середній показник наукоємності досяг 7,8%, 5,5, 4,5%, що характеризує сектор ІКТ цих країн як наукоємний, при цьому рівень наукоємності сектора ІКТ цих країн за досліджуваний період збільшився в 1,5-2 рази.

У цей же період середній рівень наукоємності сектора ІКТ в Чехії становив усього 0,6%, що свідчить про невисокий рівень розвитку науки і НДДКР у цій країні. Традиційні галузі промисловості характеризуються невисокою наукоємністю, середній показник у аналізованих країнах – 1,5%, але тенденція зростання наукоємності продукції теж простежується, в середньому цей показник за аналізований період збільшився в 1-1,2 рази.

Необхідно зазначити, що в країнах із високим ступенем наукоємності продукції сектора ІКТ (Фінляндії, Норвегії, Кореї) також сформувалася висока частка інформаційної ренти (в середньому 10,04; 3,92; 3,71). Мінімальна інформаційна рента була створена в Чехії, де середній рівень наукоємності продукції сектора ІКТ становив 0,66%.

Унаслідок зростання наукоємності ІКТ продукції визначимо тенденцію зниження органічної будови капіталу в секторі ІКТ (яка є відношенням вартості засобів виробництва (авансований постійний капітал) до вартості робочої сили, що приводить їх у рух (авансований змінний капітал).

Статистичний аналіз восьми країн світу за період 2000-2011 років довів, що органічна будова капіталу сектора ІКТ в середньому в 1,7 рази нижча від органічної будови капіталу галузей промисловості в розвинених країнах світу, а в Нідерландах і Норвегії – нижча у 2 рази (**табл. 3**). При цьому якщо в галузях промисловості органічна будова капіталу зростає в період 2000-2011 років, то в секторі ІКТ в таких країнах, як Нідерланди, Фінляндія, Норвегія, Данія та Чехія, органічна будова капіталу (яка й так є в 1,5-2,5 рази нижча, ніж у промисловості) тільки знижується, а в інших країнах залишається практично без змін. Також необхідно зазначити, що в таких країнах, як Корея та Чехія, органічна будова капіталу сектора ІКТ значно вища, ніж у розвинених країнах, 6S і 5/1 відповідно, що свідчить про дешеву робочу силу, з одного боку, і про дорогі засоби виробництва, що купуються, з другого боку.

Таким чином, сектор ІКТ як об'єкт стратегічного планування має низку особливостей: змінюється зміст, характер праці (на користь переважного домінування частки творчої діяльності та її продуктів, ідей, над діяльністю механічної) і характер потреби в діяльності; інформація використовується як п'ятий фактор виробництва, власники якого отримують додатковий прибуток у вигляді інформаційної ренти;

Таблиця 1. Розрахунок інформаційної ренти в ІКТ секторі країн ОЕСР

Країна	Показник	2000	2003	2005	2007	2011 (2010)
Фінляндія	Інф. рента, млн.гр.од.	3941,93	5235,40	3119,53	5090,84	283,90
	Інф. рента, %	12,13	17,43	8,92	13,65	0,91
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	207,81	323,67	602,72	615,34	1306,18
	Інф. рента працівника, %	4,06	5,60	9,17	8,75	17,76
Норвегія	Інф. рента, млн.гр.од.	-	6514,95	10106,54	6698,55	6197,08
	Інф. рента, %	-	5,05	7,09	3,94	3,49
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	4446,81	5021,03	4625,75	7561,03	10426,16
	Інф. рента працівника, %	12,34	13,94	11,63	15,74	19,04
Корея	Інф. рента, млн.гр.од.	9605058,23	10002704,95	9821219,32	7214817,89	9465704,18
	Інф. рента, %	5,30	4,71	3,88	2,55	2,23
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.					
Швеція	Інф. рента, млн.гр.од.	-	11215,24	8838,01	1377,74	12950,81
	Інф. рента, %	-	2,98	2,22	0,31	2,84
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	33392,24	22612,64	22288,74	25650,09	24998,92
	Інф. рента працівника, %	32,77	24,14	23,33	24,28	23,15
Германія	Інф. рента, млн.гр.од.	17758,95	7685,98	3986,37	3470,25	3915,37
	Інф. рента, %	6,70	1,51	1,40	1,09	1,34
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	3951,07	19838,41	4437,39	4447,50	7571,87
	Інф. рента працівника, %	5,00	26,87	5,31	4,94	8,20
Нідерланди	Інф. рента, млн.гр.од.	686,69	710,93	794,84	951,37	4615,85
	Інф. рента, %	1,38	1,37	1,45	1,57	7,69
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	1436,00	1511,65	1803,86	2082,41	2219,86
	Інф. рента працівника, %	11,55	11,34	13,01	13,45	13,33
Чехія	Інф. рента, млн.гр.од.	14009,49	5753,63	6079,10	10416,12	21998,26
	Інф. рента, %	3,70	2,12	1,01	1,27	2,75
	Інф. рента працівників, млн.гр.од.	9282,58	5101,52	22740,76	27135,35	30798,51
	Інф. рента працівника, %	17,26	6,11	25,66	23,99	24,31

Розраховано за www.stats.oecd.org.

Таблиця 2. Показники наукоємності деяких країн

Країна	Показники наукоємності продукції	2000	2003	2005	2007	2011(2010)
Фінляндія	Наукоємність продукції пром-ті, %	1,08	1,15	1,11	1,05	1,12
	Наукоємність продукції ІКТ, %	5,63	7,20	7,05	7,68	10,63
США	Наукоємність продукції пром-ті, %	2,03	2,28	2,54	2,68	3,08
	Наукоємність продукції ІКТ, %	3,75	4,36	6,14	6,42	6,41
Норвегія	Наукоємність продукції пром-ті, %	0,97	1,35	1,02	0,90	0,93
	Наукоємність продукції ІКТ, %	3,11	2,93	2,70	2,91	3,08
Корея	Наукоємність продукції пром-ті, %	0,81	0,92	0,92	1,12	0,96
	Наукоємність продукції ІКТ, %	2,83	3,60	3,94	4,29	4,22
Швеція	Наукоємність продукції пром-ті, %				2,26	2,45
	Наукоємність продукції ІКТ, %				4,05	4,50
Германія	Наукоємність продукції пром-ті, %	2,39	2,47	2,33	2,09	2,38
	Наукоємність продукції ІКТ, %	2,78	3,08	3,03	2,94	3,22
Нідерланди	Наукоємність продукції пром-ті, %				1,03	1,01
	Наукоємність продукції ІКТ, %				2,09	3,01
Чехія	Наукоємність продукції пром-ті, %	0,54	0,53	0,43	0,44	0,53
	Наукоємність продукції ІКТ, %	0,27	0,60	0,84	0,76	0,95

Розраховано за www.stats.oecd.org.

інформаційний сектор має більш високу частку наукоємності виробництва та низьку (постійно знижується) органічну будову капіталу, що змінює основну тенденцію капіталістичного способу виробництва – постійне зростання органічної будови капіталу.

Аналізуючи українську нормативну базу, що регламентує розвиток ІКТ, зазначимо, що в Україні основними нормативними актами регулювання розвитку інформаційного суспільства є такі: ЗУ «Про основні положення розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.», ЗУ «Про концепцію Національної програми інформатизації», Указ Президента «Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій», «Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні» [9-12]. Аналіз стратегічного планування розвитку сектора ІКТ в Україні показав, що українська нормативна база недостатньо науково

Таблиця 3. Показники органічної будови капіталу в промисловості та секторі ІКТ

Країна	Органічна будова капіталу	2000	2003	2005	2007	2011 (2010)
Фінляндія	Промисловість, %	4,48	4,12	4,46	5,18	5,52
	Сектор ІКТ, %	4,23	3,14	3,54	3,32	3,06
Норвегія	Промисловість, %	3,99	3,72	4,15	4,69	4,78
	Сектор ІКТ, %	2,35	2,23	2,15	2,21	2,05
Корея	Промисловість, %	6,92	6,59	7,09	7,52	8,75
	Сектор ІКТ, %	7,09	6,22	5,54	5,88	7,58
Швеція	Промисловість, %	3,95	3,80	4,30	4,66	4,65
	Сектор ІКТ, %	2,97	2,67	2,78	2,84	2,79
Данія	Промисловість, %	3,09	2,94	3,24	3,47	3,81
	Сектор ІКТ, %	2,17	2,07	2,24	2,13	1,98
Нідерланди	Промисловість, %	4,96	4,44	5,15	5,78	6,56
	Сектор ІКТ, %	2,68	2,56	2,56	2,52	2,10
Германія	Промисловість, %	3,05	3,10	3,52	3,96	3,76
	Сектор ІКТ, %	2,02	2,03	2,17	2,21	2,08
Чехія	Промисловість, %	6,15	6,00	6,52	6,53	6,54
	Сектор ІКТ, %	5,18	5,24	5,12	5,55	4,71

Розраховано за www.stats.oecd.org.

обґрунтована і погоджена. Так, в ЗУ «Про основні положення розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 рр.» та ЗУ «Про концепцію Національної програми інформатизації» питання фінансування передбачає фінансування загальнодержавних та цільових програм із упровадження ІКТ, які так і не були розроблені. Відсутні детально розроблена і узгоджена програма і підпрограми реалізації «Стратегії розвитку інформаційного суспільства» з відповідними заходами, завданнями, цілями і контрольними термінами, виконання яких сприятиме досягненню мети Стратегії, а також план та джерела фінансування даної стратегії державою.

Аналіз Стратегії показав, що не виконано поставлені цілі й не досягнуті контрольні показники реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні до 2015 року. Так, 1-й етап реалізації Стратегії (2013-2015) в числі основних цілей передбачає розробку

Таблиця 4. Контрольні показники та індикатори розвитку інформаційного суспільства в Україні

Найменування індексу	Значення індексу за роками		
	2013	2015 п.	2015 ф.
Глобальний індекс конкурентоспроможності	70	65	76
Індекс технологічної готовності	80	65	73
Індекс мережевої готовності	73	65	61
Індекс електронного уряду ООН	65	60	87

і прийняття «Інформаційного кодексу» й закону «Про електронну комерцію», які досі не розроблені. Також у Стратегії зазначається, що заходи щодо реалізації Стратегії повинні визначатися в Національному плані дій щодо впровадження економічних реформ, однак цей план розроблявся тільки в 2010-2014 роках, не визначав джерел та обсягів фінансування, і не всі пункти були виконані. Наприклад, стратегія розвитку сфери ІКТ в Україні була розроблена і схвалена Національною комісією з розвитку зв'язку інформатизації, але так і не була затверджена Кабінетом Міністрів. У законі вказується, що реалізація Стратегії має здійснюватися шляхом включення відповідних заходів до переліку проектів Національної програми інформатизації, але з 2013 року перелік проектів не затверджується Верховною Радою України. Для оцінки стану розвитку інформаційного суспільства в Стратегії використані контрольні показники та індикатори розвитку інформаційного суспільства, деякі з них наведено в табл. 4.

Як видно з таблиці, жоден з важливих показників свого розрахункового значення до 2015 року не досяг [13].

ВИСНОВКИ

У роботі досліджено сектор ІКТ економіки як об'єкт стратегічного планування, сформульовано поняття стратегічного планування сектора економіки, визначено особливості сектора ІКТ, які повинні бути враховані в процесі розробки концепції стратегічного планування, здійснено розрахунок величин інформаційної ренти, показників наукоємності та органічної будови капіталу для восьми розвинених країн за період 2000-2011 років.

В Україні стратегічне планування розвитку сектора ІКТ має охоплювати систему пріоритетних напрямів розвитку сектора ІКТ та визначати конкретні завдання й заходи з урахуванням термінів і планів їх реалізації. Стратегічне планування має здійснюватися в тісному взаємозв'язку та інтеграції з державними стратегіями економічного розвитку, з прийнятими державними цільовими програмами та галузевими проектами реалізації даних стратегій, з визначенням відповідальних виконавців програм, розробкою індикаторів виконання цих програм і складанням планів фінансування програм. Також стратегічне планування має враховувати особливості сектора ІКТ. Оскільки в секторі ІКТ інформація використовується як п'ятий фактор виробництва, то **стратегічне планування має в якості пріоритетних напрямків розвитку сектора ІКТ включати: по-перше системний розвиток вищої ІТ освіти, що забезпечує висококваліфікованих ІТ фахівців, здатних створювати і використовувати високоцінну інформацію, формувати кінцевий інноваційний продукт і інформаційну ренту працівників. По-друге, оскільки сектор ІКТ володіє більш високою часткою наукоємності виробництва та низькою (що постійно знижується) органічною будовою капіталу, стратегічне планування має включати розвиток науки й розробку перспективних інноваційних технологій. Галузеві державні програми розвитку сектора ІКТ повинні забезпечувати інвестиції в науку та НДДКР, що сприяють формуванню високоцінної інформаційної ренти ІКТ виробництва, а також включати розробку фінансового плану, джерел та обсягів фінансування, розподілених за підпрограми і роками. По-третє, для створення сприятливого інвестиційного клімату в секторі ІКТ стратегічне планування має включати розробку законодавчої бази, що забезпечує захист прав інтелектуальної власності в секторі ІКТ та отримання створеної інформаційної ренти власниками інноваційних та інформаційних продуктів.**

Strategy planning as one of priority directions on IT sector development should include: As first – systematic development of high-level IT education giving qualified IT specialists able to create and use high profitable information, create innovative final product and form information rent of workers. As second – since IT sector has higher part of R&D capacity and low (constantly decreasing) organic composition of capital, strategy planning should include science development and perspective innovative technologies creation. Field state programs of IT sector have to supply investment to science and R&D making high profitable information rent, programs have to include elaboration of financial plan, sources and investments, divided by sub-programs and time. As third – for achieving of good investment climate in IT sector strategy planning must include development of legal frameworks, guaranteeing intellectual property rights protection and directing informational rent to the owners of innovative products.

Завданнями подальших досліджень є аналіз і розробка основних положень стратегічного планування сектора ІКТ в Україні, які повинні включати методи, програми та моделі розвитку сектора, а також аналіз існуючих і розробка необхідних індикаторів виконання даних програм.

ЛІТЕРАТУРА

1. OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics. – Paris: OECD Publishing, 2014. – 260 pages.
2. Міцберг Г. Школи стратегій. Стратегічне сафари: екскурсія по нетрях стратегій менеджменту / Г. Міцберг, Б. Альстренд, Д. Лемпел. – Спб: Пітер, 2000. – 331 с.
3. Barney J.B. Gaining and Sustaining Competitive Advantage / JB Barney. – WesleyNew York: Addison, 1996. – 570 p.
4. Балашова А.В. Розвиток інформаційного сектора України в умовах глобальної економічної трансформації / А.В. Балашова // Економіст. – 2008. – № 11. – С.70-74.
5. Маркс К. Твори: у 50 т. / К.Маркс, Ф.Енгельс Капітал. – Т.3. – Москва: Видавництво політичної літератури. – 1961. – Капітал. – Т.25. – 545 с.
6. Солдаткина А.В. Інформаційна рента як фактор розвитку інноваційної економіки / А.В. Солдаткина // Наукові праці ОНАЗ ім. Попова. – 2011. – №2. – С.153-157.
7. OECD.Stat: <http://stats.oecd.org/> – Stat technology. OECD [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.stats.oecd.org (дата звернення 1.06.2015) – STAN Database for Structural Analysis (ISIC Rev 4).
8. Варшавський А.Е. Наукоміські галузі і високі технології: визначення, показники, технічна політика, питома вага в структурі економіки Росії / А.Е. Варшавський // Економічна наука сучасної Росії. – 2000. – № 2. – С. 61-83.
9. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» / Кабінет Міністрів України. – Київ, 2007. – 20 с.
10. Закон України «Про Концепцію національної програми інформатизації» / Кабінет Міністрів України. – Київ: 1998. – 17 с.
11. Указ Президента «Про впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в галузях транспорту і зв'язку». – Київ, 2005. – 2 с.
12. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні / Кабінет Міністрів України. – Київ, 2013. – 21 с.
13. Рейтинги країн і регіонів [Електронний ресурс] // Центр гуманітарних технологій: <http://gtmarket.ru/> – Режим доступу: <http://gtmarket.ru/research/countries-ranking/> (1.06.2015).

REFERENCES

1. OECD Factbook 2014: Economic, Environmental and Social Statistics. Paris, OECD Publishing, 2014, 260 p.
2. Mintzberg H., Alstrend B., Lempel D. Shkoly stratehiy. Stratehichne safari: ekskursiya po netryakh stratehiy menedzhmentu [Strategies schools. Strategic safari: excursion to the wilds of management strategies]. Saint Petersburg, Piter, 2000, 331 p. [in Ukrainian].
3. Barney J.B. Gaining and Sustaining Competitive Advantage. Wesley New York: Addison, 1996, 570 p.
4. Balashova A.V. Rozvytok informatsiyного sektora Ukrayiny v umovakh hlobal'noyi ekonomichnoyi transformatsiyi [The development of the information sector of Ukraine in terms of global economic transformation]. Ekonomist, 2008, no. 11, pp. 70-74 [in Ukrainian].
5. Marx K., Engels F. Tvory: u 50 t. [Works: in 50 vols.]. Kapital, vol. 3, Moscow, Vydavnytstvo politychnoyi literatury, 1961, Kapital, vol. 25, 545 p. [in Ukrainian].
6. Soldatkyna A.V. Informatsiyна рента yak faktor rozvytku innovatsiynoyi ekonomiky [Informational rent as a factor in the development of innovative economy]. Naukovi pratsi ONAZ ym.Popova, 2011, no. 2, pp. 153-157 [in Ukrainian].
7. OECD.Stat. Stat technology, OECD. Available at: www.stats.oecd.org.
8. Varshavs'kyy A.E. Naukomistki haluzi i vysoki tekhnolohiyi: vyznachennya, pokaznyky, tekhnichna polityka, pytoma vaha v strukturі ekonomiky Rosiyi [high technology: definitions, indicators, technical policy, share in the economic structure of Russia]. Ekonomichna nauka suchasnoyi Rosiyi, 2000, no. 2, pp. 61-83 [in Ukrainian].
9. On the Basic Principles of Information Society Development in Ukraine for 2007-2015. The Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv, 2007, 20 p. [in Ukrainian].
10. On the Concept of National Informatization Program. The Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv, 1998, 17 p. [in Ukrainian].
11. On the implementation of information and communication technologies (ICT) in the fields of transport and communication. Presidential Decree, Kyiv, 2005, 2 p. [in Ukrainian].
12. The Strategy of information society development in Ukraine. The Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv, 2013, 21 p. [in Ukrainian].
13. Rating of countries and regions. Humanities Center: <http://gtmarket.ru>. Available at: <http://gtmarket.ru/research/countries-ranking/> [in Russian].